

УДК 352.072.2

ГЛАЗОВ Олександр Миколайович

аспірант

Полтавський державний аграрний університет

<https://orcid.org/0000-0001-6205-3165>

e-mail: alexandrhlazov@gmail.com

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СПІВРОБІТНИЦТВА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ: ГЛОБАЛЬНИЙ ВИМІР

У дослідженні розкрито актуальність розвитку співпраці між територіальними громадами. Метою дослідження є узагальнення нормативно-правового забезпечення розвитку співпраці територіальних громад в Україні та за межами країни. Проаналізовано нормативно-правове забезпечення співробітництва територіальних громад, систему якого формують міжнародні документи, державні нормативно-правові акти, регіональні нормативно-правові акти, локальні документи. Проаналізовано положення Європейської хартії місцевого самоврядування в частині права органів місцевого самоврядування на свободу асоціації. З огляду на євроінтеграційний пріоритет України, розкрито положення Угоди про асоціацію з ЄС в частині можливостей міжрегіонального і транскордонного співробітництва, а також Програми Східного Партнерства. Звернено увагу на необхідність удосконалення нормативно-правового регулювання співробітництва на регіональному і локальному рівнях, адже загальнодержавний правовий вимір наразі формує сприятливі передумови для міжтериторіальних взаємодій.

Ключові слова: державне управління; децентралізація; територіальні громади; місцеве самоврядування; нормативно-правове забезпечення.

JEL classification: M11, O32

DOI: <https://doi.org/10.31649/ins.2022.2.184.190>

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Розгляд територіальної громади як суб'єкта співробітництва визначає інтеграційний напрямок її діяльності. З використанням інструментів місцевого самоврядування, територіальна громада може активно долучатись до процесів співробітництва на різних інституційно-просторових рівнях.

Співробітництво територіальних громад з огляду на свою соціальну природу, мету, суб'єктно-об'єктний склад, способи і засоби, механізми реалізації з позиції права є предметом муніципального регулювання на чотирьох основних рівнях – конституційному, законодавчому, регіональному, локальному, в тому числі, статутному. Посилення функціональності громад у процесах співробітництва є глобальним трендом демократизації суспільства і децентралізації

влади. Для забезпечення регульованості таких тенденцій спочатку на рівні держав, а згодом і на глобальному рівні було затверджено низку нормативно-правових документів. Такі документи в основній своїй частині регламентують: необхідність та переваги співробітництва територіальних громад; цільові аспекти співробітництва територіальних громад – мету, завдання, цілі, напрямки, сфери, принципи; організаційні форми співробітництва територіальних громад, рівні їх інтеграції; ресурсне забезпечення співробітництва територіальних громад – бюджетно-фінансове, майнове, кадрово-професійне, інформаційне та ін.; узгодження можливостей співробітництва територіальних громад на рівні регіонів, держав та інтеграційних утворень; документальний супровід співробітництва територіальних громад (укладення договорів та угод, статутів, інших нормативів).

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретико-концептуальні, а також методико-прикладні аспекти функціонування та співробітництва територіальних громад, їх ролі та внеску в забезпечення місцевого розвитку аналізуються Р. Лупаком та А. Дідич [5,с.248-252], К. Поповою [8,с.290-297], С. Ліпсетом [10,с.1-22], Т. Васильцівим, І. Білецькою та О. Мульською [11,с.276-287].

Інституційно-економічні та політико-правові аспекти становлення і розвитку, співпраці територіальних громад між собою, зокрема в Україні, представлені в працях С. Граб [2,с.25-30], Ю. Кириченко [4,с.451-457], В. Наконечного [6,с.283-289] та інших науковців.

Методичні й прикладні основи дослідження інституту територіальних громад достатньо комплексно висвітлені у публікаціях О. Бобровської [1], І. Дегтярьової [3,с.141-148], В. Небрата [7,с.34-49], К. Тищенко [9] та інших вітчизняних і зарубіжних дослідників.

3. ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Таким чином, на сьогодні, теоретико-методичний базис дослідження співпраці територіальних громад розвинений в достатній мірі. Однак, умови сьогодення потребують його подальшого уточнення, особливо з врахуванням глобального рівня.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є узагальнення нормативно-правового забезпечення розвитку співпраці територіальних громад в Україні та за межами країни.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Україна є державою з частково деформованим сприйняттям функціональності територіальних громад: з однієї сторони, країні властиві давні традиції місцевого самоврядування, з іншої сторони, – надмірна централізація влади у радянський період та період незалежності внаслідок

частої зміни влади. Це обумовлює потребу чіткого регламентування різних аспектів місцевого самоврядування.

Розуміння нормативно-правового забезпечення співробітництва територіальних громад в Україні необхідне для: утвердження традицій місцевого самоврядування в Україні на засадах вільного господарництва, відходу від патерналізму та посилення владної відповідальності на місцях; поглиблення інтеграційних процесів на загальнодержавному, регіональному і територіальному рівнях шляхом ратифікації міжнародних нормативів у сфері місцевого самоврядування і розвитку територіальних громад, у тому числі в частині їх співробітництва; вдосконалення національного законодавства в сфері регулювання співробітництва територіальних громад з огляду на дієвість чинних нормативів, неприпустимість їх декларативності; вдосконалення національного законодавства в сфері регулювання співробітництва територіальних громад з урахуванням стандартів розвинутих країн, зокрема Європейського Союзу (ЄС).

Оскільки Україна позиціонує себе як демократична держава, яка активно впроваджує реформу децентралізації, більшої вагомості набувають *норми міжнародного права* місцевого самоврядування й розвитку територіальних громад, у тому числі в частині їх співробітництва.

Після набуття незалежності Україна підписала та частково ратифікувала деякі міжнародні угоди та акти, що безпосередньо стосуються питань організації та функціонування місцевого самоврядування, зокрема Європейську хартію місцевого самоврядування (1985 р.), Європейську хартію міст і декларацію прав міст (1992 р.), Міжнародну хартію про охорону історичних міст (1987 р.) та ін.

Одним з головних нормативів міжнародного права у контексті досліджуваної тематики є ратифікована Україною Європейська хартія місцевого самоврядування. Хартію слід розуміти не як документ, що має на меті обмеження та коригування курсу розвитку місцевого самоврядування будь-якої країни, а як розроблену та продуману систему принципів, основ та рекомендацій, що сприятимуть

проведенню планів держави щодо реалізації права на своє власне, ефективне, таке, що відповідає національним традиціям, самоврядування.

Таким чином, Європейська хартія місцевого самоврядування вже понад три десятиліття визначає право громад на співпрацю як на внутрішньому (міжмуніципальному), так і на міжнародному рівнях. Україна ратифікувала даний норматив 1997 року одночасно з прийняттям Закону «Про місцеве самоврядування в Україні», заклавши основи розвитку територіальних громад на засадах децентралізації влади. Хартія, відповідно до статті 12 Закону «Про міжнародні договори України», підлягає неухильному дотриманню Україною, оскільки цього вимагають норми міжнародного права; це означає, що Хартія становить невід'ємну частину національного законодавства та у випадку розбіжності із національним законодавством України застосовуються норми міжнародного договору.

Вагому нішу актуальних для України норм міжнародного права на предмет місцевого самоврядування обіймають документи, чинні на території ЄС. Мова йде не лише про Європейську хартію місцевого самоврядування 1985 р., але й Європейську рамкову конвенцію про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями 1980 р., Хартію Конгресу місцевих та регіональних влад Ради Європи 1994 р., Соціальну Хартію міст-членів союзу Балтійських міст 2001 р., Хартію «Міста Європи на шляху до стійкого розвитку (Ольборгська Хартія) 1994 р., Європейську хартію регіонального/просторового планування 1983 р. (Торремолінська хартія), Хартію про участь молоді в муніципальному та регіональному житті 1994 р.

Наведений перелік документів підтверджує давні європейські традиції місцевого самоврядування, що формує значний досвід реалізації різних напрямків діяльності громад у країнах ЄС, в тому числі інтеграційного та співробітництва. Однією з цілей політики згуртування ЄС на 2021-2027 роки визначено таку: «Європа, яка наближена до громадян, через підтримку стратегії розвитку на місцях та сталий розвиток міст у всьому ЄС». Таким чином, країни ЄС

продовжують традиції розвитку місцевого самоврядування з акцентом на розвиток міст як метрополійних центрів з широкими управлінськими (зокрема бюджетоутворюючими) повноваженнями. В європейських громадах активно реалізуються різні форми горизонтальної взаємодії органів місцевого самоврядування – «Intermunicipal cooperation» (міжмуніципальне співробітництво), а також «Inter-Municipal Collaboration» як міжмуніципальної консолідації, що полягає в об'єднанні адміністративних ресурсів сусідніх громад з метою економії видатків, створення єдиних виконавчих структур громад у процесі їх укрупнення.

Україна підтверджує свій євроінтеграційний пріоритет після Революції Гідності. Асоціація України з ЄС створює нові можливості співробітництва на рівні територіальних громад. По-перше, впровадження європейських цінностей місцевого самоврядування укорінює підхід децентралізації в державному управлінні як найбільш ефективний. По-друге, територіальні громади України отримують змогу приймати участь у різних програмах ЄС та активізувати співробітництво з європейськими інститутами, не порушуючи при цьому норм чинного законодавства України.

В *Угоді про асоціацію між Україною і ЄС* у главі 27 «Транскордонне та регіональне співробітництво» визначено вагомість, територіальні пріоритети, інституційні вектори, сфери співробітництва на рівні територіальних громад з акцентом, в основному, на можливості транскордонного співробітництва (табл. 1). Дані положення у випадку їх реального виконання значно розширюють функціональність громад та змінюють їх ідеологічно-управлінське сприйняття. Навіть ті громади, які не мають статусу прикордонних, отримують широкі можливості міжмуніципального співробітництва у формах визначення міст-побратимів, залучення до виконання міжнародних проектів. Можливості транскордонного співробітництва стимулюють громади до взаємодій з прикордонними громадами, підвищуючи шанси фінансування з європейських фондів.

**Положення Угоди про асоціацію між Україною і ЄС
в контексті можливостей співробітництва територіальних громад**

№ з/п	Напрямок	Зміст положення
1	Пріоритет співробітництва – розвиток відсталіх територій	Стаття 446. Сторони сприяють взаєморозумінню та двосторонньому співробітництву у сфері регіональної політики щодо методів формування та реалізації регіональних політик, зокрема багаторівневого управління та партнерства, з особливим наголосом на розвитку відсталіх територій та на територіальному співробітництву, при цьому створюючи канали зв'язку та активізуючи обмін інформацією між національними, регіональними та місцевими органами влади, соціально-економічними утвореннями та представниками громадянського суспільства
2	Функціональність співробітництва у створенні каналів зв'язку та обміні інформації	
3	Інституційні вектори співробітництва між національними, регіональними та місцевими органами влади, соціально-економічними утвореннями та представниками громадянського суспільства	
4	Підтримка участі місцевих органів влади до транскордонного і регіонального співробітництва	Стаття 447. Сторони підтримують та посилюють залучення місцевих та регіональних органів влади до транскордонного та регіонального співробітництва та відповідних управлінських структур з метою посилення співробітництва шляхом створення сприятливої законодавчої бази, підтримки та нарощування потенціалу розвитку, а також забезпечення зміцнення економічних зв'язків та ділового партнерства.
5	Формування інституційної та законодавчої основи співробітництва за участі місцевих органів влади	
6	Пріоритетні сфери співробітництва – транспорт, енергетика, комунікаційні мережі, культура, освіта, туризм, охорона здоров'я та ін.	Стаття 448. Сторони зміцнюють та заохочують розвиток таких складових транскордонного та регіонального співробітництва, як, <i>inter alia</i> , транспорт, енергетика, комунікаційні мережі, культура, освіта, туризм, охорона здоров'я та інших сфер, охоплених цією Угодою, які містять елементи транскордонного та регіонального співробітництва. Сторони, зокрема, сприяють розвитку транскордонного співробітництва щодо модернізації, забезпечення обладнанням та координації роботи служб надання допомоги за умов надзвичайних ситуацій.

Джерело: сформовано автором

Окрім дії Угоди про асоціацію між Україною і ЄС, вагомим нормативом є *Програма «Східного партнерства»*, у тому числі в частині підтримки співробітництва територіальних громад.

Східне Партнерство – це програма зовнішньої політики ЄС, яка охоплює 28 країн-членів ЄС та 6 східноєвропейських країн – Україну, Молдову, Грузію, Азербайджан, Білорусь та Вірменію; ініціатива формально започаткована на Празькому установчому саміті Східного Партнерства 7 травня 2009 р.

Періодично в рамках реалізації програми на рівні Європейської Комісії затверджуються її пріоритети. Поточні пріоритети на період 2017-2020 років визначають сфери активізації співробітництва між територіальними громадами (табл. 2). Ключовою, на наш погляд, для співробітництва територіальних громад в Україні з інститутами ЄС, є нова ініціатива «Мери за економічне зростання» (M4EG), що

станом на 2020 рік спрямована на мобілізацію щонайменше 30 представників місцевої влади країн-учасників програми, які візьмуть на себе зобов'язання розробити передові місцеві стратегії, ціллю яких є зростання ВВП на душу населення та створення нових можливостей для працевлаштування. Таким способом керівництво ЄС пропагує активну позицію територіальних громад, первинно – міських, у реалізації цілей, спрямованих не на задоволення соціально-витратних потреб (розбудову соціальної інфраструктури і соціальний захист населення), а на створення передумов для економічного розвитку, наслідком чого буде покращення добробуту населення.

У рамках Східного Партнерства діє низка програм, спрямованих саме на територіальні громади, переважно міського типу, а також підтримку підприємницького середовища:

- Урбаністичні стратегії в історичних містах, керовані громадянами (COMUS);

- Угода мерів – Демонстраційні проекти (CoM-DeP) – програма ЄС, створена на рівні Єврокомісії;

- Мери за економічне зростання (M4EG initiative) – ініціатива спрямована на підтримку співпраці місцевої влади, бізнесу і громадянського суспільства;

- EU4Business – ініціатива Європейської комісії, яка об’єднує фінансовані програми ЄС, спрямовані на підтримку розвитку малих суб’єктів бізнесу, покращення умов для підприємницької діяльності в регіоні;

- EU4Youth – програма, націлена на залучення активної молоді до життя

суспільства, розширення можливостей їх працевлаштування та сприяння розвитку їх лідерських і підприємницьких здібностей.

Наведені приклади розкривають діапазон співробітництва територіальних громад за міжнародним вектором, що підтверджують положення європейських програм і стратегій. В умовах обмеженого досвіду кадрів місцевого самоврядування участі в таких проектах, посилюється роль органів державної і регіональної влади у формуванні комунікаційних платформ за визначеними напрямками.

Таблиця 2

Можливості співробітництва територіальних громад з європейськими інститутами в рамках реалізації Програми Східного Партнерства: пріоритети на 2017-2020 роки

№ з/п	Пріоритетна сфера	Пріоритетні напрями підтримки ЄС	Можливості для територіальних громад
1	Економічний розвиток та ринкові можливості	Інновації та розвиток малого і середнього бізнесу (EU4Business – Євросоюз для бізнесу)	Реалізація проектів інноваційного характеру
		Створення нових можливостей для працевлаштування на місцевому та регіональному рівнях (M4EG – Мери за економічне зростання)	Переорієнтація стратегії громади на цілі розвитку
		Створення місцевих центрів розробки проектів	Формування креативних осередків територіального розвитку
2	Зміцнення інституцій та належне врядування	Громадський контроль у боротьбі з корупцією	Стимулювання активності громади
		Інтеграція національних, транскордонних та регіональних політик щодо попередження катастроф (сфера безпеки)	Реалізація безпекових проектів у сфері цивільного захисту (стихійні лиха, техногенні катастрофи)
		Створення професійних, деполітизованих, підзвітних та етичних органів державного управління, які забезпечують для громадян та бізнесу державні послуги високого рівня (OECP/SIGMA)	Професійний розвиток кадрів органів місцевого самоврядування
3	Енергетична ефективність, навколишнє середовище та зміни клімату	Застосуванням інвестиційного інструменту сусідства в розбудові об’єктів соціальної інфраструктури (зокрема доріг)	Реалізація проектів розбудови соціальної інфраструктури
		Удосконалення енергетичної ефективності та використання відновлювальної енергії (SECAP – плани дій щодо сталості енергетики та клімату за допомогою програми Конгресу мерів)	Реалізація проектів в сфері енергоефективності, впровадження технологій альтернативної енергетики
4	Мобільність та контакти між людьми	Створення кращих зв’язків між ініціативами і результатами у сфері досліджень та інновацій	Активізація міжнародної співпраці креативного середовища громади
		Підтримка підприємництва, освіти та соціального підприємництва	Реалізація бізнес- і громадських ідей

Джерело: авторська розробка

6. ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Систему нормативно-правового забезпечення співробітництва територіальних

громад формують міжнародні документи (ратифіковані, рекомендаційні), державні нормативно-правові акти (конституція, профільне законодавство, міжнародні договори), регіональні нормативно-правові акти (договори регіонального розвитку, міжрегіонального співробітництва, стратегії,

програми), локальні документи (статути, договори, стратегії, програми, рішення). В цілях розвитку співробітництва територіальних громад України слід використати низку норм міжнародного права, зокрема Європейської хартії місцевого самоврядування в частині права органів місцевого самоврядування на свободу асоціації, а також положення Угоди про асоціацію з ЄС в частині можливостей міжрегіонального співробітництва, а також Програми Східного Партнерства.

Стосовно внутрішнього нормативно-правового забезпечення розвитку співпраці територіальних громад, то законодавство, яке обґрунтовує розвиток місцевого самоврядування в Україні, почало активно формуватися з 1996-1997 років, актуальні нормативи в контексті реалізації реформи децентралізації були прийняті лише у 2014-

2015 роках. На основі розкриття основних положень Закону України «Про співробітництво територіальних громад» та процедурних аспектів укладення договорів про співробітництво територіальних громад, ведення їх реєстру, встановлено, що існує необхідність удосконалення нормативно-правового регулювання співробітництва на регіональному і локальному рівнях, адже загальнодержавний правовий вимір наразі формує сприятливі передумови для міжтериторіальних взаємодій. Перед територіальними громадами та їх органами місцевого самоврядування стоїть завданням використати ці можливості, активно включаючись у процеси децентралізації.

Подальші наукові дослідження у цьому напрямі стосуються формування управлінських характеристик розвитку територіальних громад.

Література

1. Бобровська О. Ю. Ресурсна теорія в проекції на розвиток територіальних громад. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2019. Вип. 1(19). URL : [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2018-01\(19\)/14.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2018-01(19)/14.pdf).
2. Граб С. Політико-правові погляди В. Липинського та М. Драгоманова про місцеве самоврядування в Україні. *Місцева влада й самоврядування в Україні та державах світу: історія та сучасність (аспекти права)*. 2017. Вип. 6. С. 25–30.
3. Дегтярьова І. Теорії регіонального розвитку та їх еволюція як основа сучасного регіонального управління. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України*. 2010. № 4. С. 141–148.
4. Кириченко Ю. М. Територіальна громада як базовий елемент системи місцевого самоврядування України: теоретичне визначення. *Форум права*. 2012. № 4. С. 451–457.
5. Лупак Р. Л., Дідич А. М. Економічні основи забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах ринкових відносин. *Науковий вісник ЛТЕУ України*. 2017. Вип. 20.6. С. 248-252.
6. Наконечний В. В. Основні світові моделі місцевого самоврядування: порівняльний аналіз. *Теорія та практика державного управління*. 2014. Вип. 1. С. 283–289.
7. Небрат В. В. Теоретичні основи дослідження інституційної трансформації економіки. *Економічна теорія*. 2017. № 2. С. 34–49.
8. Попова К. Г. Теоретизація основ місцевого самоврядування в аспекті сучасних управлінських реформ. *Ефективність державного управління*. 2016. Вип. 4. С. 290–297.
9. Тищенко К. М. Поняття та основні теорії походження місцевого самоврядування. *Державне будівництво*. 2009. № 1. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2009_1_21.
10. Lipset S. M. The Social Conditions of Democracy Revisited. *American Sociological Review*. 1994. № 59. P. 1–22.
11. Vasylytsiv T., Biletska I., Mulska O. Organizational and financial instruments of decentralization and development of united territorial communities in Ukraine: Poland's experience. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2021. Vol. 43. No. 2. P. 276-287.

References

1. Bobrovska, O.Y. (2019). Resource theory in the projection on the development of territorial communities. *Public administration: theory and practice*. Vol. 1 (19). URL: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2018-01\(19\)/14.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2018-01(19)/14.pdf).
2. Grab, S. (2017). Political and legal views of V. Lypynsky and M. Drahomanov on local self-government in Ukraine. *Local government and self-government in Ukraine and the world: history and modernity (aspects of law)*. Vщд. 6. pp. 25–30.

3. Degtyareva, I. (2010). Theories of regional development and their evolution as a basis of modern regional management. *Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine*. no. 4. pp. 141–148.
4. Kyrychenko, Yu. M. (2012). Territorial community as a basic element of the system of local self-government of Ukraine: theoretical definition. *Law Forum*. no. 4. pp. 451–457.
5. Lupak, R. L., Didych, A. M. (2017). Economic bases of ensuring the competitiveness of the enterprise in market relations. *Scientific Bulletin of LTEU of Ukraine*. Vol. 20.6. pp. 248-252.
6. Nakonechny, V.V. (2014). Basic world models of local self-government: comparative analysis. *Theory and practice of public administration*. Vol. 1. pp. 283–289.
7. Nebrat, V.V. (2017). Theoretical bases of research of institutional transformation of economy. *Economic theory*. no. 2. pp. 34–49.
8. Popova, K.G. (2016). Theorizing of the foundations of local self-government in the aspect of modern administrative reforms. *Efficiency of public administration*. Vol. 4. pp. 290–297.
9. Tishchenko, K.M. (2009). Concepts and basic theories of the origin of local self-government. *State building*. no. 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2009_1_21.
10. Lipset, S.M. (1994). The Social Conditions of Democracy Revisited. *American Sociological Review*. no. 59. pp. 1–22.
11. Vasylytsiv, T., Biletska, I., Mul'ska, O. (2021). Organizational and financial instruments of decentralization and development of united territorial communities in Ukraine: Poland's experience. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. Vol. 43. no. 2. pp. 276-287.

Abstract

HLAZOV Oleksandr Regulatory and legal enforcement of cooperation between territorial communities of ukraine: the global dimension

The study reveals the relevance of the development of cooperation between territorial communities. The purpose of the study The purpose of the study is to generalize the legal framework for the development of cooperation of territorial communities in Ukraine and abroad.

The normative-legal provision of cooperation of territorial communities, the system of which is formed by international documents (ratified, recommendatory), state normative-legal acts (constitution, profile legislation, international agreements), regional normative-legal acts (agreements of regional development, interregional cooperation, strategies), is analyzed. programs), local documents (statutes, agreements, strategies, programs, decisions).

The provisions of the European Charter of Local Self-Government regarding the right of local self-government bodies to freedom of association are analyzed. Given Ukraine's European integration priority, the provisions of the Association Agreement with the EU in terms of opportunities for interregional and cross-border cooperation, as well as the Eastern Partnership Program are revealed.

The provisions of the Constitution of Ukraine in the context of administrative principles of development of territorial communities are highlighted. The basic laws that laid the legal foundations for the development of territorial communities in Ukraine in a certain chronology are indicated. Attention is drawn to the need to improve the legal regulation of cooperation at the regional and local levels, as the national legal dimension currently forms favorable conditions for inter-territorial cooperation. Territorial communities and their local governments face the task of using these opportunities, actively participating in decentralization processes.

The applied significance of the research results is to identify ways, forms, stages and areas of cooperation of territorial communities in Ukraine.

The scientific novelty of the research results lies in the further development of the tools of state policy to ensure local development by improving the mechanisms of cooperation between territorial.

Keywords: *governance; decentralization; territorial communities; local Government; regulatory support..*

Стаття надійшла до редакції 01.06.2022 р.

Бібліографічний опис статті:

Глазов О. М. Нормативно-правове забезпечення співробітництва територіальних громад України: глобальний вимір. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 2. С. 184-190.

Hlazov O. (2022) Regulatory and legal enforcement of cooperation between territorial communities of Ukraine: the global dimension. *Innovation and Sustainability*, № 2, pp. 184-190.